

Förklaring från den europeiska gränsöverskridande medborgaralliansen **Gränsregionerna i centrum för morgondagens Europa**

Regionerna vid de inre gränserna täcker 40 % av EU:s territorium, här bor 30 % av dess befolkning (150 miljoner människor) och arbetar nästan 2 miljoner gränsarbetare. Sedan den inre marknaden och Schengenområdet inrättades har många nya möjligheter skapats i gränsregionerna, och dessa regioner har i många fall upphört att utgöra en periferi och förvandlats till tillväxtområden.

Många hinder kvarstår dock. Medborgare som bor i gränsregioner stöter fortfarande på svårigheter i sin vardag, vare sig det handlar om att hitta ett arbete, få tillgång till hälso- och sjukvård, dagligen pendla eller lösa administrativa problem. På samma sätt stöter företagen på hinder för sin tillväxt, och de lokala och regionala myndigheterna ställs fortfarande inför utmaningar när det gäller att upprätta djupare gränsöverskridande samarbete, såsom gränsöverskridande offentliga tjänster.

Dessa utmaningar har blivit ännu tydligare under covid-19-krisen, när gränser efter årtionden av fri rörlighet abrupt stängts, vilket medfört stora problem för medborgare och företag i gränsregionerna och fått enorma negativa ekonomiska och sociala konsekvenser. Det är därför mycket viktigt att övervinna dessa hinder för att man ska kunna utnyttja de möjligheter som öppna gränser ger medborgare och företag, och att vidta de åtgärder som krävs för att uppnå och vidmakthålla detta även i en krissituation.

Å andra sidan bör det noteras att krisen också har gett upphov till flera former av samarbete, och visat på ömsesidigt beroende och solidaritet över gränserna, som nu måste organiseras och stärkas genom europeiska och nationella offentliga politiska åtgärder med full hänsyn till de gränsöverskridande regionernas särdrag.

I egenskap av undertecknare av denna förklaring vill vi göra följande:

1. Understryka vikten av gränsöverskridande samarbete för EU:s integrationsprocess och mot bakgrund av de otillfredsställande medel som anslagits till europeiskt territoriellt samarbete under nästa finansieringsperiod, och efterlysa att **gränsöverskridande regioner åter placeras i EU:s centrala politiska och lagstiftningsmässiga fokus.**
2. Uppmana EU att **aktivt involvera gränsregioner och gränsöverskridande grupperingar i konferensen om Europas framtid.** Europas gränsregioner, Europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS) och Euroregioner kommer att anordna gränsöverskridande offentliga samråd om Europas framtid för att se till att åsikterna hos medborgarna i gränsregioner beaktas på lämpligt sätt, och vi uppmuntrar dem att aktivt bidra till demokratiseringen av det gränsöverskridande samarbetet genom att organisera permanenta gränsöverskridande råd och interregionala parlamentariska församlingar.
3. Framhålla behovet av att **gränsmyndigheterna har rätt befogenheter, öronmärkta resurser och påskyndade förfaranden¹** för sig själva och sina gränsöverskridande grupperingar för att övervinna hinder vid genomförandet av sina gränsöverskridande projekt.

¹ Såsom anges i Aachenfördraget, som undertecknades den 22 januari 2019 av Tyskland och Frankrike, i kapitlet om gränsöverskridande samarbete.

4. Uppmana Europaparlamentet, rådet och kommissionen att **slutföra förhandlingarna om den föreslagna förordningen om den europeiska gränsöverskridande mekanismen**² och se till att den antas. Vi efterlyser också att en liknande strategi inrättas för EU:s yttre gränser.
5. Uppmana EU-institutionerna samt lokala, regionala och nationella myndigheter att **undanröja alla rättsliga och administrativa hinder** för den fria rörligheten, för gränsöverskridande arbete, gemensamma gränsöverskridande offentliga tjänster, samarbete mellan räddnings- och hälsovårdstjänster samt för allt slags samarbete som skulle gynna medborgare som bor i gränsregioner.
6. Rekommendera, mot bakgrund av bristen på samordning mellan medlemsstaterna och regioner med lagstiftningsbefogenheter vid införlivandet av EU-direktiv, att **kommissionen genomför gränsöverskridande territoriella konsekvensbedömningar** där man inte bara undersöker EU-lagstiftningens effekter på gränsregionerna, utan även effekterna på gränsregionerna av en bristande samordning vid införlivandet av EU-lagstiftningen. Införlivandet av EU-lagstiftningen bör åtföljas av en skyldighet till samordning med angränsande medlemsstater så att inga nya hinder skapas.
7. Uppmana medlemsstaterna och regionerna att **inrätta gränsöverskridande observationscentrum för att övervaka gränsöverskridande integration, identifiera och undanröja gränshinder** och säkerställa samarbete med nationella och regionala kontaktpunkter för att utbyta erfarenheter och diskutera de problem som lokala och regionala myndigheter, medborgare och företag möter vid en viss gräns.
8. Uppmana EU att **inrätta en effektiv ram för gränsöverskridande offentliga tjänster så att de kan omsättas i praktiken på ett ändamålsenligt sätt**. Detta skulle innebära ett tydligt mervärde för EU:s territoriella sammanhållning, eftersom det skulle göra det möjligt för lokala och regionala myndigheter, liksom medlemsstaterna, att stödja EU-medborgare som bor i grannstater genom att erbjuda dem välbehövliga tjänster som inte tillhandahålls och inte kan tillhandahållas i deras egna medlemsstater.
9. Uppmana EU-institutionerna och medlemsstaterna att **aktivt involvera gränsregionerna i alla etapper av genomförandet av den europeiska gröna given, Next Generation EU** och liknande långtgående framtida strategier.
10. Uppmana EU-institutionerna att **garantera en miniminivå av gränsöverskridande samarbete vid globala, europeiska eller regionala kriser**, såsom covid-19-pandemin. Denna lagstiftning bör också garantera att de inre gränserna hålls öppna, att gränsöverskridande offentliga tjänster kan tillhandahållas och att den inre marknaden och Schengenområdet fungerar fullt ut. I detta avseende rekommenderar vi att harmoniserade kriterier antas på EU-nivå för hanteringen av framtida pandemier och EU-omfattande nödsituationer så att en splittrad strategi som undergräver en ändamålsenlig krishantering undviks.

² COM(2018)0373.